

תכ

חכמה ומוסר

נכראו בעולם, וזה באחת מהם נטל חסדה כל העולם, וזה בחכמה כו' וזה בנכורה וכו' וזה בעושר וזה בכל אימתי כומון שהן מתנות שמים ובאות ככת התורה כו' עד למה שלא הי' מתנתן מן הקב"ה אלא חוטפין אותה להם, וכן אתה מוצא בכני גד ובני ראובן שהי' עשירים וכו' והככו את סמונם וישבו להם חוץ סארין ישראל, לפיכך גלו תחלה מכל השבטים וכו', מי גרם להם, על שהפרישו עצמם מן אחיהם בשביל קנינם וכו', יעו"ש.

ועתה נבאר כונת המדרש, „וכה בעושר וזה ככל אימתי כומון שהם מתנות שמים ובאות ככת התורה“ שפתים יושק לשון הזהב טהור של המדרש, מתנת חנם היא לנו! אשרי העם שככה לו! פי' הענין כך הוא: כי כל מתנות של הטוב ומטיב בלי תכלית מתנותיו ג"כ בלי תכלית, אם הסתנה נחתיבה לו עפי' דין תורה. אפס יש בחינה שהוא חוטף בע"כ, כביכול, פי', כלל הוא בתורה, „בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו“ (מכות י) ויש אנשים צדיקים שאין מולם או זכותם גורם כ"כ שיוכו לשתי שולחנות, וחם להם מלבחור ג"כ בעוה"ז, ויגרע מהם עונג הנפלא ועדן הנצחי. בעוה"כ, אף גם מעט מן המעט, חלילה להם להסיר תמורה מוטעת כזאת, כענין שנמצא (העניית כ"ה) ברחב"ד, שנראה להם שיאכלו על שולחן

הביטו וראו את ההפכים הרחוקים זה מזה הנמצאים ביודעים תוקף החטא, המאכזר ומשחית כאכזריות גדולה עדי אוכזר, ולעומת זה כיתר שאת באין ערך העונג הנפלא ברצונו של מקום, אין לנו אלא הארת פניך כידוע אז"ל, והנה להשתומם על ההפכים הנמצא במרע"ה, על ענין בני ראובן ונד ברח מסחלה רחוקה מאד כנ"ל, וכמלחמה מדין נתרבק במחלה מדובקת מאד, נאמר לו (במרכ ל"א), „גם נקמת בני ישראל אחר תאסף“, ואיתא במדרש' על זה, אילו רצה מרע"ה הי' חי עוד כמה שנים, שאם הי' מתאחר במלחמת מדין, הי' חי הרבה שנים, אך אמר: כשכיל שאחי, יעכב נקמת ישראל, בתמי! והדכיק עצמו במחלה חמסית את גופו, „אחר תאסף אל עפק“, הכט וראה ההרחק רב, אשר בהכלתי יודע תוקף ועמו של הטא, מעונש הנופני, יברח מרחק רב מאד, ומסחלת הנפש, לא לכו שאינו כורה, אבל מתדבק עם המחלה היותר מדבקת ר"ל, ואוסר, לי לא יויק! והנה כאשר אנחנו רואים במדרש ממות, מכואר שם למכין דבר, כי מרע"ה הכיר מחלתם, כשכיל שהכיר בהם אהבת הכצע, — וכאשר כבר מכואר כמאמר „אדם לצמל יולד“ תוקף הסחלה הזאת — וז"ל המדרש, „ומקנה רב וכו' ג' מתנות

של ג' רגלים, והור לכקש שיקחו ממנו העושר של עוה"ז, וכן בר' אלעזר בן פרת, אבל יש צדיקים שעפיד"ת סחוב לשתי שולחנות, והוא הוא הנקרא מתנות שמים, משא"כ פי שעפיד"ת אין לו זכות כזה, ורק מחמת שהוא רוצה ומבקש רחמים על זה נותנין לו, שכך היא הסדה, אבל וי לו לכאן דאכיל עלמי' אם כולו או מקצתו, ולכן אינו נקרא מתנות שמים, אבל נקרא מתנה חטופה, והוא כונת המדרש, „אלא חוטפין אותה להם“, והעושר שלהם הוא רק לנקמה

והנה מרע"ה, כאשר ראה שרצונם להפריש את עצמם מאחי, כשכיל קנינם, והוניהו דבוק חברים, הכין כי הם מחככין סמונם יותר מן תועלת נפשויות, ולכן נוה להם לעונב דבוק חברים, ואינו נקרא מתנות שמים, והכין כי מו"ס יטה להם אהבת הכצע מכלי לילך עם אחי למלחמה, ויתרפו כולם, ח"ו, ולכן שפך עלי' דברים קשים ומרים, כי ידע כי מאהבת הכצע יפול האדם מכל"ם בעניות היותר חמורות, ויקל להפקיר הכל כמכואר כס' הישר לר"ת כנגות הכילי, ואיתא שם במדרש, „לב הכס לימינו ולב כסיל לשמאלו“ אלו בני גד ובני ראובן יעו"ש והכל כשכיל הפרדם מדכוק חברים, וכן בלוט הקפיד הכ' על הפרדו מאכרהם, ולהופוך נתקרב אל מחלה מדבקת — סדום.

ומערתה, אחים אהובים, נתכוונן כינה, אם שבטי י', כדורו של משה, עכ"ז חשש להם מרע"ה שמוכ"ס יבואו ח"ו סדחי אל דווי, כשכיל אהבת הכצע, מה יאסרו אווכי הקיר, ע"כ נתרחק מזה וטוב לנו.

ראובן שמיירו ליטול חלקם בעבר הירדן, ודברו בבהלה שגא' גדרות צאן נכנה למקננו פה וערים לטפנו. עשו את הטפל לעיקר וכו', ואחריתו לא תבורך שגלו כמה שנים קודם שאר השבטים.

וכן איתא במ"ד סוף מטות „ולב כסיל לשמאלו — אלו בני ראובן ובני גד שעשו את העיקר טפל ואת הטפל עיקר... אל הקב"ה אתם חבבתם את מקניכם יותר מן הנפשות, חייכם אין בו ברכה, עליהם נאמר נחלה מכוהלת כו" עיי"ש. והענין הוא כי כל הנוגע בעוה"ז, ואפילו בהכרה, הריהו כנוגע בטומאה שנטמא בנגיעה קלה. ואפילו מי שהעסק עם העוה"ז נחוץ לחלקו, וגם כונתו לשם שמים, עדיין צריך להזירות רבה שלא תתפתה אצלו אהבת העוה"ז ותיפגם עבודתו.

דבר זה תבעו חז"ל מבני גד ובני ראובן, כי לפי רום ערכם ומדרגתם בדבקות נחשב להם זה כפגם שמיירו ליטול חלקם; אף שהיה באמת חלקם כנ"ל, אך מהירות זו למאז? למה להם לבקש קודם שנצטוו? הרי זה ביטוי לבהלה שבאה עיי הנגיעה — אם גם דקה לפי ערכם — בעניני העוה"ז, שהתבלטה או עוד יותר במה שהקדימו צאנם לטפם. הרי כיון שהיתה בס נגיעה קלה של אהבת העוה"ז כבר נכוו בטומאת הסכלות של עשיית הטפל עיקר והעיקר טפל. ובוה כבר אין ברכה. כי הברכה היא התפשטות הכלים לעבודה הרוחנית בבחינת סייעתא דשמיא; ואם אין המקבל ראוי, כי התפתחה אצלו אהבת הדבר כשלעצמו ולא רק בתורת כלי, מונעים ממנו התפשטות הכלים כדי שלא להרבות טומאה בנפשו. לכן אכדו את ברכת הארץ, וגלו לפני שאר השבטים.

צריך להבחין בין עיקר וטפל

ובעיקרה (פי' מטות) המשיל הדבר לבנאים כשבונים בית עושים כבשים מעצים ממינים שונים, ולא מדקדקים ביופים, וגם משברי עצים וכו', משא"כ ברהיטי הבית, משום שבדבר שאינו אלא לשעה אין מדקדקין, שאין זה עיקר אלא טפל; ורק בדבר שהוא קבוע הוא העיקר ומדקדקין בו. כל עמידתנו בעוה"ז אינה רק לשעה, ואיך נעשה ח"ו מלאכתנו קבע והורדתנו עראי, הרי יש בזה טומאה גדולה המטמאה את הכל, בזה שהופך הטפל לעיקר. וכל מי שסובר שצרכיו הגשמיים צריכים סדור ויופי, ומחשיבם כשלעצמם ולא רק בשייכות לרוחניות, הרי עושה אותם עיקר, ונדבק בטומאתם, ומעכבת טומאה זו בפני כל ברכה ח"ו, וכמו שאמרו חז"ל במדרש הגיל חייכם אין בו ברכה וכו', ואיתא במדרש רבה, פרשה ג': „טוב מלא כף נחת ממלא הפניים הכל רועות/רוח, ר' יצחק פתר

2

חלקם של בני גד ובני ראובן בקדה"ש

בני גד ובני ראובן — לחלקם בקדה"ש הוצרך מקנה רב, והם שהיו בדור הדעה ידעו שכל המקנה שלהם אינו אלא כלים לקדה"ש שלהם, ועליהם להוציא לפועל את כל נצוצות הקדושה שבהם, דהיי' כל האפשרויות שי קדה"ש שאפשר לעשות עיי נכסיהם. והבינו שהמקום המוכן לזה הוא עבר הירדן, כי המקום אף הוא בחינת כלי, ולא מאסו ח"ו. בארץ ישראל משום צאנם, אלא אדרבא. היתה בזה מסירת נפש שויתרו על ישוב עיקר ארץ ישראל כדי שישלימו חלקם בעבודת השם בלי שיר. והיתה כונתם שלמה בזה, כי הרי בשמים הסכימו עמהם. הנה לא מצינו שנאמר למרע"ה מה לעשות בעבר הירדן כשכבשוהו; אלא שמתחילה מוזמן היה למה שבאמת נעשה בו, ולא טען מרע"ה בזה כנגדם כלום. רק על מה שאמרו „אל תעבירנו את הירדן“ טען: „האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה ולמה תניאון וכו' כה עשו אבותיכם וכו' והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אגשים חטאים...“. אך על בקשם לירש עבר הירדן כנחלתם לא מצינו בכתוב שום תביעה עליהם. וכיון שמרע"ה הסכים עמהם בזה בודאי שוה היה באמת חלקם בקדה"ש.

כתב הגר"א (באדרת אליהו — דברים) שלפני עצת יתרו, כשהיה כל יחיד בא אל משה לשאול דבר ה"י, היה עיקר כונתו לשאול את פי הנביא אודות דרכו בעבודת ה', ועל חלקו הפרטי בקדה"ש, ואיך ינצל כל מדותיו וכחות נפשו למלא את חלקו, ומשה ידע להשיב על זה ברה"ק ובחכמת הפרצוף, כדאיתא בוהר הק', וגם שאל פי ה' על ברור חלקו של כל יחיד כשהיה בספק. וא"כ כ"ש בנוגע לשבטים שלמים אילו היה לו קצת ספק היה שואל מהקב"ה. אלא שבודאי הסכים מרע"ה שוה חלקם, וכונתם טובה, ואין כאן חטא כלל.

אמנם אע"פ שהכלים לחלקם היו במקנה רב, והוצרכו ודאי לעבר הירדן לצאנם, ככל זאת מצינו בחז"ל כמה בקורות קשות עליהם: —

נחלה מכוהלת

עו' רש"י משלי (כ"ח כ"א) עה"פ „נחלה מכוהלת בראשונה, אחריתה לא תבורך“, „נחלה מכוהלת: שנבהל למהר, וליטול תחילה, כגון בני גד ובני

ורע יש בה כמה נטע יש בה אמרו טוב מלא כף נחת בארץ
הוא ממלא חפניים בעבר הירדן. חזרו ואמרו לאו אנן בחרינן
לן? הה"ד יותן את הארץ הזאת לעבדיך; הוי 'ורעות רוח' —
רעותהן הוות" (רצונם החפשי היה).
הרי שתבעו את עצמם על בחירתם. ואע"פ שזה היה חלקם כנ"ל ואילו
נצטוו היו מוכרחים להשאר בעבר הירדן; אבל במה שבחרו בעצמם בלא
צווי בזה מצאו את שורש החטא. וזה השפיע לרע על הדורות שבאו אחריהם
וגרם לגלות קודם כל ישראל. כ"ע-י"י. פגם זה נתמלאה הסאה אצלם לפני
שנתמלאה אצל כל ישראל. וגלו לפני כל שאר השבטים.
כל זה נאמר במדרגות שבטי יה ודור דעה. שכל חטאיהם היו רוחניים.
והיו בבחינה דקה מאד. כל שכן בדורותינו אנו הסכנה היא גדולה לעסוק
בדרך קבע בעניני עוה"ז. ומי שבחר לעצמו דרך ממש של קביעות
בעניני עוה"ז מה יענה ליום הדין, שאם תבעו על בחינה דקה אצל
השבטים, הרי על דרך של קביעות ודאי יתבעו, וימנעו-חם וחלילה סיעתא
דשמיא וברכה.
כל אחד ואחד יודע בנפשו מהו העיקר אצלו ומהו הטפל, ויחנך את עצמו
שיקבע דרכו ומצבו על פי העיקר ולא ח"ו על פי הטפל.

כאן אנו רואים דרגתם הגדולה בעשיית חסד ונשיאת עול עם יהושע
וישראל. רק מתוך הרגש דק, שאין יכולים ליטול נחלה לעצמם כל זמן שאין
בני כולם מסודרים בנחלותיהם, אמרו שישארו עד שיתחלקו הנחלות, ומשום
הרגש דק זה התנדבו להשאר עוד ו' שנים שלמות עם שאר השבטים, ולהיות
מנותקים מבני משפחותיהם. כל מעשיזום היו לשם שמים; הם ראו בכל ענין
קבלת נחלתם בעבר הירדן רק את מילוי חלקם בעבודת ה', כמבואר לעיל.
וכן בעברם חלוצים לפני בני ישראל ראו ג"כ שהוא קדוש השם הנדרש מהם,
מעשה חסד רב למכביר. ונתעלו כל כך בזה עד שנעשו ממש חבורתו של יהושע,
וזכו להשתתף עמו בדאגת כבוש ארץ ישראל והנחלתה לישראל, אשר מעטים
האחרים שזכו לזה. ומילאו אחר עבודתם הנשגבה הזאת עד שהגיעו אל שיא
החסד — שלא לשוב הביתה עד שיגמרו כל החלוקה במשך ו' שנים שלמות,
כדי שלא יסתדרו, הם עד שיסתדר האחרון שבישראל

המקורות שעליהם

אולם על אף כל גדלותם — כך למדתנו התורה — הושפעו בבחינה דקה
ברוחניות ע"י העסק בעניני עוה"ז. הגה כבר העיר הר"י אברבנאל בפירושו
שבכל דבריהם (במדבר ל"ב; ט"ז) לא נזכר שם ה'.
'ויגשו אליו ויאמרו גדרות צאן נבנה... ואנחנו נחלץ חושים...
עד אשר הביאונם אל מקומם. וישב טפנו בערי המבצר וגו'.'
ועלינו לדעת כי לא היתה דרכם כדרכנו להזכיר שם שמים על כל
מעשיהם בהרגל של מצות אנשים מלומדה, כי דרכם היתה להזכיר שם שמים
רק כשהרגישו בחינת "שויתי ה' לנגדי" ממש. ולכן כאן כשפגם המגע בעוה"ז
בבחינה דקה בדבקותם השלמה, כבר הרגישו בלבבם שהזכרת שם שמים חתי'
כאילו לבטלה, כי אמתיים היו. ומרע"ה העירם על זה, שהרבה מרע"ה
בתשובתו בהזכרת שם ה', שם פסוק כ': "ויאמר אליהם משה וגו' אם תחלצו
לפני ה'... ועבר לכם כל חלוק... לפני ה'... ונכבשה הארץ לפני ה'...
והיתה הארץ הזאת לכם לאחווה לפני ה' וגו'". ועוד מצינו: הם הזכירו "ערי
מבצר" ומרע"ה אמר "ערים" כדי להעיר להם על בטחון היתר שלהם
בעניני עוה"ז. הכל ללמדם שהנגיעה בעוה"ז פעלה עליהם, ומוכרחים הם
לתקן ולשוב אל בחינת "שויתי ה'" ממש. ואכן הם למדו מהרמו והגביהו
את עצמם שוב אל הדרגה ההיא, כי מוצאים שאח"כ הזכירו גם הם שם שמים.
עיינן שם פסוק כ"ז: "ועבדיך יעברו... לפני ה'". ובפסוק ל"ב: "נחנו נעבור
חלוצים לפני ה'" וכן אמרו "טפנו וכו' יהיו בערי הגלעד", ולא הזכירו "ערי
מבצר" כמו שאמרו מקודם. הרי ששבו מיד לבחינת "שויתי ה'" השלמה.

בני גד ובני ראובן (ב)

גדלות מדרגת בני גד ובני ראובן היתה נוראה להפליא. ע"י בילקוט
יהושע סי' ל"א, "א"ר יודן שבט ראובן וגד היו בני פמליא של יהושע ולוהו
עמהם עד הירדן, וכיון שראו שנתמעטה פמליא שלו חזרו ולוהו אותו עד ביתו".
הרי שהם היו העיקר בפמליא של יהושע, וכן התנדבו מרצונם להשאר עם
ישראל עד שיתחלקו הנחלות לכל השבטים במשך עוד ו' שנים שלמות.
הרי מפורש בתורה (במדבר ל"ב; כ') "ויאמר אליהם משה אם תחלצו לפני ה'
למלחמה וגו' ונכבשה הארץ וכו' ואחר תשובו וגו'". שתבע מהם שישתתפו
בכבוש הארץ ואח"כ ישובו לבתיהם. אולם הם אמרו (שם פסוק י"ח) "לא
נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו". ויש להבין לאיזה
תועלת נשארו, אחר שלא בקשם מרע"ה על זה.

ומקנה רב ה' לבני ראובן ולבני גד עלום מאד וגו'.
ה"ל לרמו ומקנ"ה אוחיות מ"ה קר"ו. גימט'
יוס"ף וקס"ה לרמו על צה"י העלאת יו"ק רב הוא צה"י
ר"ב מ"ק שהעלה יוסף ממזרים עלום מאד לוחיו' אד"ם
לתיקון אד"ר. ולסיבה זאת נשארו בני גד ובני ראובן
בחו"ל כדי להעלות ה"ק שבחו"ל ועי"ז יבא משיח ב"ב.
וה"ל ואלהינו נחלץ חושים אוחיות משי"ח. לכן גלו הם
קודם שאר שבטים כדי להעלות יו"ק ועי"ז יבא משיח
לדקונו ב"ב. וזכו שאלוהו הכיח הוא מחושי גלעד מבני
גד כגודע וקניז הגה אנוכי שולח לכם את אליה הכביח
לפני בוא יוס' ה'. ו"ש לא נשוב אל צה"ינו עד התנחל
בני' איש נחלתו כל זה רומז על הגאולה העתידה. וכמו
כן אמרו יוסף ויהודה שרומז על משיח בן יוסף ומשיח
בן דוד. יוסף אמר לא תראו פני בלתי אחיכם אהכם.
יהודה אמר כי איך אעלה אל אחי והגער איננו אחי כי
בזמן הגאולה יוסף ה' שנית ידו לקצץ את כל בני ישראל
הגפורים לכל יום ממנו נדח כקטן כגדול חלילה. ו"ש
ונפשו קשורה בנפשו שכן קצר של חפלין רמז על התקשרות
בני' עם הקב"ה וכן מצינו שהקב"ה מניח חפלין.
ו"ש כי עבדך ערב את הנער כי בן בני' ערבים זה
זה. ו"פ מעריב ערבים. ש"לוי הס"י שכל בני' יהיו
ערבים זה לזה כדי שיעלו הנדחים עמם. ומנעם זה
נקרא ערב רב על שערב עליהם משרע"ה כדי להעלותם
ולכן נשאר בתוכם כמבואר בזה"ק. והבין.

ובמקנה רב ה' לבני ראובן וגו'. בספורנו
דייק שמרע"ה צוה שלא יתנו לאלה
את ארץ סיחון ועוג אלא אחר שישבו מכיבוש
הארץ כאמרו ונכבשה הארץ ואחר תשובו
והיתה הארץ הזאת לכם ולא קודם לכן והם
לא קבלו זה ואמרו נחננו נעבור חלוצים ואתנו
אחוזת נחלחנו שתהי' ברשותנו בעת שנעבור
את הירדן, ויתן להם משה וגו' כדי שלא
להכנס למחלוקת הסכים משה לדבריהם,
עכ"ל ודפח"ח:
ויש להבין מה היה טעמו של מרע"ה מעיקרא
שלא יתן להם עד אחר שישבו ולא
מקודם לכן, כי אין סברא לומר שחשש שמא
לא יקיימו תנאם ואעפ"כ יחיוקו בארץ, שהרי
הי' ביד ישראל להכריחם כמ"ש ואם לא
יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתוכם בארץ
כנען, ועוד יש לדקדק מה תועלת הי' במה
שהמתינו גם שבע שחלקו, דבשלמא שבע
שכבשו היו מסייעים בקדושת הארץ אבל שבע
שחלקו למה, ועיינן בש"ס קידושין פרק האומר
(ס"א):

ונראה דהנה עבר הירדן אינה כשרה לבית
שכינה כבספרי ואיננה קדושה
לגמרי כמו ארץ ישראל ובספר יהושע (כ"ב)
אם טמאה ארץ אחוזתכם, ואף דכתיב (סוף
פרשת עקב) כל המקום אשר חדרוך כף רגלכם
בו לכם יהי, ובספרי דכל מקומות מחו"ל
שיירשו ישראל יהיו קדושים בקדושת ארץ
ישראל, וכן ירצו לכבוש בארץ במקומו שכל
מקום אשר ירצו לכבוש בארץ שנערך ובארץ
אשור וזולתם יהי' שלהם והמצוות כולן נוהגות
בהם כי הכל א"י, וא"כ יש לשאול למה נוסף
מהו עבר הירדן, וי"ל משום דנכבשה קודם
א"י והיינו טעמא דסוריא כבספרי (פ' עקב)
שאמר הקב"ה לדוד סמוך לפלטיץ שלך לא
כבשת ואתה הולך ומכבש ארצות אחרות.
ומ"מ יש עדיין לשאול התינת סוריא שהי'
יכול לכבוש ארץ ישראל מקודם והקדים את
סוריא, אבל עבר הירדן שהי' מוכרח לכבוש
מקודם, שהרי לא נתן אותם סיחון לעבור
בגבולו, למה לא תקדש כמו העבר המערבי.
וי"ל דאף דהכיבוש הי' מוכרח להיות קודם
ארץ ישראל מ"מ בחלוקה ובישיבה הי'
צריך להמתין עד שיתחלק ויתכשר העבר
המערבי מקודם:

במדרש ונקמה רב ה' לבני ראובן ג' ונחנות
נעולם כי צומן קהן צאין צכח הסורה
כ"י. אזל כשחוטפין לעלמן כאלר שצתי ורלה תחת
השומק כי כ"י ולא לגזורים המלחמה כ"י עת ופגע
יקרה כ"י. הפ"י כי כל מה שצח צכח הטבע והוא
תחת השומק לפי הכהנת הטבע והנוול (והוא) [*הוא]
לעולם וחתפך ומשחנה. ואין לו קיום לעולם. לכן
עת ופגע יקרה כפי סיני העמים. אזל ונתנה הצאה
צכח הסורה שתיח לנועלה מן השומק ואינו צכח
הטבע הוא קיים לעולם. והקצ"ה רלה שצכ"י יקבלו
ונתנה צכח הסורה טע"ז כתיב לקח עוז נחתי
נמי"ש צמ"ח, ולכן צברתם הארץ ומזכירין צרית וסורה
שעיקר השנח ע"ז שתיח לנו א"י צכח צרית וסורה.
וימילא היא ונתנה לעולם אפילו שנתקד לנו צעוה"ר
עתה צפועל מנע"ש. מ"מ עיקר הנחנה קיינות. ולכן
כי ועמד כולם לדיקים צכח צרית וסורה לכן לעולם
יירשו ארץ פ"י ירושה שהיא צלי הפסק לא כונו
שהי' ח"י כנען לפי שעה והזמן. והנה ארץ ישראל
שנשבע הקב"ה לאצותינו לתת לנו הוא ענין פניני
והוא חתום חוהם בחוק חוהם כוונ"ש וזה רב עובד אשר
לפנת. וקוד א"י לא נגלה עד שכככו בני' לשם.
ו"ש צפ' מקניי כי אהם צאים אל הארץ כנען. פ"י
אחם צאים לשם ולא צאה לשם אומה אחרת כונו
צרנו צמדי יס נאה ללצטו כ"י, והנה א"י חלו
נצרות כמ"ש וכרות עמו הצרית. דכמו נכפש קוד
המילה נגזו צחוחם הוך חוחם וכאשר הוסק הערלה
ופרט אז נגלה קוד המילה, כן א"י הי' עליו ונכסה
כדי שלא ישלטו החלוצים נכפיונות, וזה ענין סיהון

ועוג שהיו שומרים והיא הערלה החופף קניז הצרית
וזה נוסק ציד ונשה רבינו ע"ה. אח"כ כשכככו
וכנצו הז' אונות זה קוד הפריעה שהם היו צרוין
צחוכה מנע"ש. כונו עור הפריעה שדוק ציחר ואין
הפנימיות נגלה עד שחוסר עור הפריעה. כן נגלה
קדושת א"י צאיצור חוהן הרשעים. חה רמז משה עלן
ויהושע פורע [*ע"ש] צהנוקחאות הסומות שצנאנח
זה] שפריעה כיון ליהושע שאז נגלה צפועל קדושת
ארץ ישראל. והנה הקצ"ה הקפיד שלא ישאירו כלום
מחוחן הרשעים. ואעפ"י שלא קיינו המלכה צסלינות
מ"מ רוצן הרגו ולכן נגלה להש הקדושה כדי ללין
שאין מעכצין המילה כשפרע רוצ עטרה אזל חס
היו מקיינו צסלינות לא היינו ונחגרסין לעולם מל"י
שע"י שנתאר הליין דערלה נוסך אח"כ הערלה
ונחכסה הקדושה עד שיגאלנו הקצ"ה ויכרות לנו
צרית חרשה שלא חופר צוהרה צניונו: